

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ. 410.4.9.2024

Pani
Nina Kitlińska
Dyrektor
Zespołu Szkół w Jasionce
im. Jana Pawła II
Jasionka 306, 36-002 Jasionka

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/082 Propagowanie i wdrażanie zdrowego odżywiania

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Nina Kitlińska, Dyrektor Zespołu Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II, od 6 czerwca 2018 r., zwana dalej Dyrektorem.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Rozwiązania organizacyjne mające na celu propagowanie i wdrażanie zdrowego odżywiania. 2. Działania na rzecz propagowania i wdrażania zdrowego odżywiania oraz ich efekty.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2020 r. do 31 marca 2024 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, a dotyczących okresu objętego kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Agnieszka Pomykała, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/24/2024 27 lutego 2024 r. (akta kontroli: tom I str. 1-5)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności.

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli³, w latach 2020-2024 (do 31 marca) funkcjonująca organizacja żywienia w Zespole Szkół zapewniała przedszkolakom i uczniom właściwą ilość posiłków oraz odpowiednie warunki i czas na ich spożycie. Posiłki przygotowywano i serwowano z zachowaniem dbałości o warunki higieniczne, sanitarne i zdrowotne. Zgodnie z zapisami określonymi w umowach dokonywano weryfikacji jakości i ilości dostarczanych artykułów spożywczych wykorzystywanych do przygotowywania posiłków.

W Zespole Szkół działania mające na celu kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych planowano w oparciu o rozpoznanie potrzeb w tym zakresie i realizowano zgodnie z założeniami podstawy programowej, programami wychowawczo-profilaktycznymi oraz wytycznymi zewnętrznych programów edukacyjnych. Zaangażowanie Zespołu Szkół w propagowanie zdrowego odżywiania nie przełożyło się na realne działania mające na celu zapewnienie posiłków zgodnych z wszystkimi wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. *w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach*⁴ oraz Rekomendacjami dla szkół⁵ i przedszkoli⁶.

Nie określano zapotrzebowania na kaloryczność oraz kaloryczności potraw ujętych w jadłospisach, przez co nie można było wskazać czy posiłki dla danych grup wiekowych w zbiorowym żywieniu spełniały wymogi energetyczne określone w *Normie żywienia*⁷. W Zespole Szkół, również nie zapewniono ograniczenia dostępności do produktów niezgodnych z zasadami zdrowego żywienia. W automatach vendingowych uczniowie mogli nabyć produkty spożywcze, które nie spełniały wymogów określonych w rozporządzeniu *w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty*.

W ocenie NIK nie dołożono należytej staranności do przygotowania umów zawartych z firmą zewnętrzną świadczącą usługi sprzedaży produktów spożywczych na terenie placówki. Do żadnej z umów nie wprowadzono możliwości nałożenia kar umownych w przypadkach sprzedaży artykułów spożywczych niespełniających wymogów ww. rozporządzenia.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: NIK.

⁴ Dz. U. poz. 1154, dalej: rozporządzenie *w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty*.

⁵ *Obiady Szkolne. 60 propozycji zbilansowanych zestawów obiadowych*, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny 2020, pod redakcją K. Wolnicka, A. Taraszewska, 2020 r., dalej: Rekomendacje dla szkół.

⁶ *Żywnienie w przedszkolu w praktyce*, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy, dalej: Rekomendacje dla przedszkoli.

⁷ *Normy żywienia dla populacji Polski i ich zastosowanie*, pod red. M. Jarosza, E. Rychlik, K. Stoś, J. Charzewskiej, Warszawa 2020, dalej: *Norma żywienia*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności.

OBSZAR

1. Rozwiązania organizacyjne mające na celu propagowanie i wdrażanie zdrowego odżywiania.

Opis stanu faktycznego

1., 2. Zespół Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II⁹ zgodnie ze statutem przyjętym 30 listopada 2017 r. uchwałą Rady Pedagogicznej¹⁰ składał się z Przedszkola i Szkoły Podstawowej¹¹. Dla jednostek tworzących Zespół Szkół opracowano dwa odrębne statuty¹².

W latach 2020-2024 (do 31 marca) posiłki dla dzieci w Przedszkolu (tj. śniadanie, pierwsze i drugie danie, podwieczorek) oraz w Szkole (tj.: pierwsze i drugie danie) przygotowywano w kuchni należącej do Zespołu Szkół.

W statucie przedszkola ujęto m.in.: zapisy dotyczące rodzajów wydawanych posiłków (tj. śniadanie, dwudaniowy obiad, podwieczorek) oraz ich dostępnych kombinacji¹³. W zapisach dotyczących zajęć stałych i ramowego rozkładu dnia¹⁴ wskazano m.in. pory posiłków (w tym: śniadanie od 8:30 do 9:10; pierwsze danie/zupa od 10:50 do 11:20; drugie danie od 12:00 do 12:30). W statucie przedszkola nie wskazano miejsca serwowania dzieciom posiłków oraz pory serwowania im podwieczorku. We wprowadzonym przez Dyrektora od 2 września 2019 r. *Regulaminie korzystania ze stołówki Zespołu Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II* i jego zmianie¹⁵ wskazano stołówkę jako miejsce korzystania z posiłków w Szkole i Przedszkolu.

(akta kontroli: tom I str. 5-11, 23-37, 75-82, 93-95, 108-177)

Uchwałą Rady Pedagogicznej z 30 sierpnia 2019 r.¹⁶ wprowadzono zmianę statutu szkoły w zakresie organizacji stołówki szkolnej. Zgodnie z nią miejscem spożywania posiłków przygotowywanych przez pracowników kuchni była stołówka szkolna, a posiłki serwowano zgodnie z harmonogramem żywienia dostosowanym do planu poszczególnych klas na każdy rok szkolny. Od roku szkolnego 2022/2023 zgodnie ze zmianą zapisów w statucie szkoły posiłki zaplanowano do serwowania od 8:30 do 12:30 według harmonogramu żywienia. W latach 2020-2024 (do 31 marca) uczniom zapewniono możliwość korzystania z gorących posiłków (w tym: z pierwszego dania/zupy i drugiego dania, lub jednego wybranego dania). Posiłki na stołówce szkolnej wydawali pracownicy kuchni, a uczniowie samodzielnie przenosili je do

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Dalej: Zespół Szkół lub Przedszkole i Szkoła.

¹⁰ Uchwała nr I/5/17/18 Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II z 30 listopada 2017 r. w sprawie uchwalenia Statutu Zespołu Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II.

¹¹ Dalej: Szkoła.

¹² Tj.:

- statut Przedszkola stanowiący Załącznik nr 3 do Uchwały nr I/5/17/18 Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II z 30 listopada 2017 r. w sprawie uchwalenia Statutu Zespołu Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II, zmieniony uchwałą nr 6/2021/2022 Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II z 23 sierpnia 2022 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w dokumentacji szkolnej na rok szkolny 2022/2023; dalej: statut przedszkola;

- statut Szkoły stanowiący Załącznik nr 2 do Uchwały nr I/5/17/18 Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II z 30 listopada 2017 r. w sprawie uchwalenia Statutu Zespołu Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II, zmieniony uchwałami Rady Pedagogicznej nr: 3/2018/2019 z 30 sierpnia 2019 r., 8/2019/2020 z 27 sierpnia 2020 r., 6/2021/2022 z 23 sierpnia 2022 r., 2/2022/2023 z 22 września 2022 r., dalej: statut szkoły.

¹³ W tym: śniadanie; śniadanie i obiad; śniadanie, obiad i podwieczorek; obiad i podwieczorek.

¹⁴ § 9 ust. 2 pkt 2 statutu przedszkola.

¹⁵ Dalej: regulamin stołówki.

¹⁶ Uchwała nr 3/2018/2019 Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II z 30 sierpnia 2019 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w dokumentacji szkolnej na rok 2019/2020 (w tym dotycząca zmiany statutu szkoły).

stolików. Według wyjaśnień Dyrektora miejsca do spożywania posiłków na stołówce szkolnej były przeznaczone wyłącznie do spożywania posiłków serwowanych przez kuchnię. Wyjątek stanowiły dzieci z klas od I do III, niekorzystające z obiadów, które w tym czasie spożywały kanapki przyniesione z domu. Pozostali uczniowie niekorzystający z posiłków serwowanych na stołówce spożywali kanapki w trakcie przerw międzylekcyjnych przy stolikach znajdujących się na korytarzach lub w klasach.

(akta kontroli: tom I str. 12-22, 38-73, 83-95, 190-191, 215-227)

W latach objętych kontrolą uczniowie w Szkole spożywali posiłki w porach wyznaczonych w przyjętych harmonogramach wydawania posiłków na poszczególne lata szkolne¹⁷. W latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 uczniom z klas od V do VIII serwowano drugie danie według przyjętych harmonogramów o godzinie 12:35, co było niespójne z zapisami zmiany statutu szkoły, gdzie wskazano, że posiłki będą wydawane w godzinach od 8:30 do 12:30 (co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli: tom I str. 96-100, 215-227)

W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 uczniowie z klas I i II spożywali pierwsze i drugie danie zgodnie z harmonogramami korzystając z ostatnich 15 minut zajęć lekcyjnych. W roku szkolnym 2023/2024 uczniowie z klas pierwszych jedli pierwsze danie odpowiednio w trakcie ostatnich 15 i 10 minut lekcji.

Liczba przerw przeznaczonych na spożywanie gorących posiłków na stołówce szkolnej była dostosowana do harmonogramów wydawania posiłków w poszczególnych latach szkolnych. W roku szkolnym 2019/2020 wszystkie trzy przerwy przeznaczone na spożywanie posiłków trwały 15 minut. W latach szkolnych 2020/2021 do 2022/2023 jedna przerwa przeznaczona na spożycie zupy przez uczniów z klas od III do VIII trwała 15 minut. W tych latach szkolnych z uwagi na epidemię Covid-19 wydłużono dwie przerwy przeznaczone do spożywania drugiego dania przez dzieci z klas od III do VIII do 20 minut. W roku szkolnym 2023/2024 w związku z prośbami rodziców wszystkie przerwy przeznaczone na spożywanie gorących posiłków trwały 15 minut. Zgodnie z treścią wyjaśnień Dyrektora zmiany w liczbie i długości przerw międzylekcyjnych przeznaczonych na spożycie gorącego posiłku były każdorazowo ustnie uzgadniane z Radą Rodziców i Samorządem uczniowskim.

(akta kontroli: tom I str. 100-107, 178-180, 190-191)

3. W latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 liczba dzieci uczęszczających do Przedszkola i korzystających z wszystkich serwowanych posiłków (tj.: śniadania, pierwszego i drugiego dania, podwieczorku) była taka sama i wynosiła według stanu na październik odpowiednio: 100, 107, 133 i 150 dzieci.

W latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 przynajmniej z jednego gorącego posiłku korzystało według stanu na październik: 192, 212, 241, 269 uczniów, co stanowiło odpowiednio: 62,7%, 61,6%, 71,9% i 78,4% ogółu dzieci uczęszczający do Szkoły. W ww. okresie nie było uczniów spożywających wyłącznie pierwsze danie. Tylko drugie danie jadło według stanu na październik w roku szkolnym: 2020/2021 - 142,

¹⁷ W roku szkolnym 2019/2020 uczniom ze wszystkich oddziałów serwowano pierwsze danie o godzinie 10:35, drugie danie o godzinie 11:35 uczniom z klas od I do IV i o godzinie 12:35 uczniom z klas od V do VIII. W latach szkolnych 2020/2021, 2021/2022 i 2022/2023 uczniom z klas I i II serwowano zupę o godzinie 10:20, a uczniom z klas od III do VIII o godzinie 10:35. Dzieciom z klas I i II serwowano drugie danie w roku szkolnym 2020/2021 o 11:20, w 2021/2022 i w 2022/2023 o godzinie 11:25. Uczniowie klas III i IV spożywali drugie danie w latach szkolnych 2020/2021, 2021/2022 i 2022/2023 o godzinie 11:35, a uczniowie z klas od V do VIII w 2020/2021 i w 2021/2022 o 12:40. W roku szkolnym 2023/2024 uczniom z klas I serwowano zupę o godzinie 10:20, pozostałym uczniom o 10:35. Drugie danie dzieci z klas I spożywały od godzinie 11:25, uczniowie z klas od II do IV o 11:35.

w 2021/2022 - 138, 2022/2023 - 161 i w 2023/2024 - 189 uczniów. W latach szkolnych 2020/2021, 2021/2022 z dwóch dań korzystało odpowiednio 50 i 74 uczniów, a w latach 2022/2023 i 2023/2024 po 80.

(akta kontroli: tom I str. 192-196)

Według informacji uzyskanych z Gminy Trzebownik¹⁸ nie wprowadzono uchwał Rady Gminy maksymalnych stawek żywieniowych w przedszkolach i szkołach na jej terenie. W latach 2020-2024 (do 31 marca) wysokość opłaty za posiłki w Przedszkolu i w Szkole zgodnie z Regulaminem Przedszkola¹⁹ i Regulaminem korzystania ze stołówki²⁰ ustalała Dyrektor w porozumieniu z organem prowadzącym. Zmiany stawek za wyżywienie w Przedszkolu zgodnie z regulaminem przedszkola miały być wprowadzane zarządzeniem Dyrektora. W okresie objętym kontrolą wprowadzano je Informacjami dla Rodziców wywieszanymi na tablicy ogłoszeń, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom I str. 90-95, 185-189, 200-207, 209-214)

Całodzienny koszt wyżywienia w Przedszkolu (obejmujący: śniadanie, pierwsze danie, drugie danie oraz podwieczorek) według stanu na październik wynosił w 2020/2021 i w 2021/2022 - 6 zł, a w 2022/2023 i w 2023/2024 - 8 zł. Wysokość stawki żywieniowej w Szkole według stanu na październik wynosiła za pierwsze i drugie danie:

- w 2020/2021 i w 2021/2022 - 5 zł (z tego: pierwsze danie - 1,50 zł; drugie danie - 3,50 zł);
- w 2022/2023 i w 2023/2024 - 6 zł (z tego: pierwsze danie - 2,00 zł; drugie danie - 4,00 zł).

(akta kontroli: tom I str. 197-199, 208)

4. W okresie objętym kontrolą były niespójności pomiędzy porami serwowania posiłków wskazanymi w statucie przedszkola, a zapisami w dziennikach przedszkolnych i harmonogramie wydawania posiłków w Przedszkolu na rok szkolny 2023/2024. Wskazano w nich inne godziny spożywania posiłków przez dzieci niż te, które były w statucie przedszkola (co zostało opisane szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

W latach szkolnych 2019/2020-2021/2022 zgodnie z zapisami statutu przedszkola pierwsze podawano dzieciom zupeł, a później drugie danie. Od roku szkolnego 2022/2023 przedszkolakom zamieniono kolejność serwowania pierwszego i drugiego dania, co było niezgodne w tym zakresie z zapisami statutu przedszkola.

(akta kontroli: tom I str. 108-177)

Zgodnie z zapisami ramowego rozkładu dnia w dziennikach zajęć Przedszkola podwieczorek serwowano przedszkolakom:

- w roku szkolnym 2019/2020 we wszystkich czterech oddziałach w godzinach od około 14:00 do 14:15;
- w roku szkolnym 2020/2021 w jednym oddziale w godzinach od około 14:30 do 15:00 i w pozostałych trzech od około 14:00 do 14:15;
- w roku szkolnym 2021/2022: w jednym z czterech oddziałów w godzinach od około 15:00 do 16:30, w drugim w godzinach od około 13:00 do 14:15 i w trzecim od około 13:30 do 16:30. W dzienniku zajęć przedszkolnych jednego oddziału w ramowym rozkładzie dnia nie wskazano pory podwieczorku;

¹⁸ W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

¹⁹ Regulamin Przedszkola Zespołu Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II z 1 września 2014 r., zmieniony w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024, dalej: regulamin przedszkola.

²⁰ Regulamin korzystania ze stołówki Zespołu Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II obowiązujący od 2 września 2019 r.

- w roku szkolnym 2022/2023 w jednym z pięciu oddziałów w godzinach od około 15:00 do 15:15 i w pozostałych czterech w godzinach od około 14 do 14:30;
- w roku szkolnym 2023/2024 wszystkim sześciu oddziałom w godzinach od 14:00 do 14:30.

Dyrektor wyjaśniła, że podwieczorki zaplanowane były o stałej porze, a inne zapisy w dziennikach wynikały z omyłkowych wpisów nauczycieli przedszkola.

(akta kontroli: tom I str. 108-177, 181-184)

Ogłędziny spożywania posiłków przez dzieci w Przedszkolu wykazały, że:

- przedszkolakom z czterech grup serwowano wszystkie posiłki w salach, a dzieciom z dwóch najstarszych na stołówce szkolnej;
- wszystkim zapewniono miejsce siedzące przy stolikach w trakcie jedzenia;
- posiłki dla czterech grup przywoziły z kuchni i serwowały dzieciom osoby zatrudnione na stanowiskach pomocy przedszkolnej;
- przedszkolakom jedzącym na stołówce szkolnej posiłki wydawał personel kuchenny, a do stolików przynosiły pomoce przedszkolne;
- wszystkim przedszkolakom zapewniono wystarczającą ilość czasu na spożycie posiłków.

Na terenie stołówki szkolnej znajdowały się 22 stoliki, pozwalające na spożycie w tym samym czasie posiłków 132 dzieciom. Przeprowadzone oględziny wykazały, że:

- uczniowie spożywali posiłki na wskazanej w statucie szkoły stołówce szkolnej;
- stoliki były różnych rozmiarów, co umożliwiało wygodne i bezpieczne spożywanie posiłków przez mniejsze i większe dzieci;
- zapewniono dla każdego ucznia spożywającego posiłek miejsce siedzące przy stoliku oraz odpowiedni czas na jego spożycie;
- przyjęte rozwiązanie osobnego spożywania pierwszego i drugiego dania przez uczniów w podziale na grupy pozwalało na zapewnienie komfortowych warunków konsumowania posiłków.

Posiłki w Przedszkolu i w Szkole serwowano zgodnie z przyjętymi harmonogramami ich wydawania na rok szkolny 2023/2024.

(akta kontroli: tom I str. 215-227)

5. W Przedszkolu i w Szkole na tablicach ogłoszeń zamieszczano informacje dla rodziców o możliwości zapewnienia posiłków dzieciom ze specjalnymi potrzebami żywieniowymi poprzez stosowanie produktów zamiennych²¹. Zgodnie z treścią wyjaśnień Dyrektora powiadamiano ich o tym również w trakcie wywiadówek i spotkań organizacyjnych.

Szczególne potrzeby żywieniowe uwzględniano na podstawie zaświadczeń od lekarza alergologa lub pediatry oraz na podstawie ustnych próśb rodziców. W latach 2020-2024 (do 31 marca) przyczynami specjalnych potrzeb żywieniowych były alergie. Według wyjaśnień Dyrektora informacje o zakresie szczególnych potrzeb żywieniowych danych uczniów przekazywano intendencje, pracownikom kuchni, wychowawcom w Przedszkolu i Szkole. Pracownicy kuchni przygotowując posiłki, stosowali zamienniki. Przykładowo zamiast mleka krowiego stosowano sojowe, zamiast ryżu z truskawkami podawano go z dżemem brzoskwiniowym, zamiast mandarynki lub pomarańczy na podwieczorek serwowano jabłko lub gruszkę.

(akta kontroli: tom I str. 283-285, tom III str. 160)

W Przedszkolu w roku szkolnym 2020/2021 było jedno dziecko z alergią korzystające ze wszystkich posiłków, a w kolejnych latach szkolnych odpowiednio: w 2021/2022 - 4; w 2022/2023 - 5; 2023/2024 - 10.

²¹ Zamiennikiem mleka krowiego było mleko sojowe.

W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 wśród uczniów korzystających z posiłków, nie było dzieci z alergiami pokarmowymi. W roku szkolnym 2023/2024 był jeden uczeń, który nie mógł spożywać nabiału, pomidorów, truskawek, pomarańczy. Do Dyrektora wpłynęła w styczniu 2024 r. skarga od jego rodzica, że dziecku w ramach dwudaniowego obiadu w Szkole serwowano posiłki zawierające produkty, o których niepodawanie prosił, gdy dziecko uczęszczało wcześniej do Przedszkola. Dyrektor wyjaśniła, że *rodzic nie poinformował wychowawczyni ani personelu kuchni o tym fakcie, nie przedstawił również zaświadczenia od alergologa. Sytuacja została wyjaśniona z paniami w kuchni oraz z panią wychowawczynią. Pomimo braku zaświadczenia od lekarza alergologa zastosowano się do prośby rodzica i uwzględniono wykluczenie produktów.*

(akta kontroli: tom I str. 283, 286-290)

W latach 2020-2024²² w Zespole Szkół nie prowadzono rejestru skarg i wniosków. Do Przedszkola zgodnie z treścią wyjaśnień Dyrektora nie wpłynęły żadne skargi ani wnioski dotyczące żywienia i jego organizacji. Do Szkoły wpłynęła jedna skarga w styczniu 2024 r.

Według informacji uzyskanej z Gminy Trzebownik²³ do Urzędu w latach 2020-2024 nie wpłynęły żadne skargi, ani wnioski dotyczące organizacji żywienia oraz jakości serwowanych posiłków w Zespole Szkół.

(akta kontroli: tom I str. 291-296)

6. W latach 2020-2023 w Zespole Szkół Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rzeszowie²⁴ przeprowadziła trzy kontrole dotyczące warunków produkcji i obrotu żywnością oraz warunków żywienia²⁵ i dwie stanu sanitarnego Przedszkola i Szkoły²⁶. Żadna z nich nie wykazała nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie. Kontrola PSSE w Rzeszowie przeprowadzona na zlecenie NIK²⁷ również nie wykazała nieprawidłowości. Pomieszczenia Zespołu Szkół stanowiące blok żywieniowy (w tym: kuchnia główna wraz z wyposażeniem, zmywalnia naczyń, pomieszczenie do wydawania posiłków, pomieszczenia magazynowe i do obróbki wstępnej) spełniały wymagania sanitarno-techniczne. Personel kuchni, intendentka oraz osoby zajmujące się serwowaniem jedzenia w Przedszkolu posiadały aktualne orzeczenia lekarskie do celów sanitarno-epidemiologicznych.

(akta kontroli: tom I str. 228-282)

7. Przygotowywaniem posiłków w Zespole Szkół zajmowało się łącznie 6 osób (z tego: szefowa kuchni - 1; pomoc kuchenna - 4; intendentka - 1), z których dwie miało wykształcenie kierunkowe²⁸. Serwowaniem posiłków dzieciom w Przedszkolu zajmowały się w latach szkolnych 2020/2021-2021/2022 cztery osoby i w kolejnych odpowiednio: pięć i sześć osób zatrudnionych na stanowisku pomoc przedszkolna. Wszystkie ww. osoby miały średnie wykształcenie (w tym: dwie technik technologii żywności). W latach 2020-2024 żadna z osób zatrudnionych na stanowisku pomoc przedszkolna nie uczestniczyła w szkoleniach, kursach, seminariach związanych ze zdrowym odżywianiem. Według wyjaśnień Dyrektora było to spowodowane brakiem wiedzy, że są konieczne.

(akta kontroli: tom I str. 286-290, 293-321)

²² Do 31 marca 2024 r.

²³ W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

²⁴ Dalej: PSSE w Rzeszowie.

²⁵ W dniach: 9 stycznia 2020 r., 5 września 2022 r., 5 października 2023 r.

²⁶ W dniach: 8 kwietnia 2022 r. i 28 lipca 2023 r.

²⁷ Na podstawie art. 12 pkt 3 ustawy o NIK.

²⁸ W tym związane z żywieniem: technik - kucharz i technik żywienia.

Z sześciu osób zajmujących się przygotowywaniem posiłków, dwie²⁹ uczestniczyło w kursach/szkoleniach z zakresu zdrowego odżywiania (w tym: szkolenie pn. *Zasady planowania i realizacji żywienia zbiorowego dzieci w przedszkolach*, kurs pn. *Przygotowanie do zawodu dietetyk*).

Dyrektor wyjaśniła, że w latach 2020-2024 tylko dwie osoby odpowiedzialne za żywienie (pani intendentka i jedna pomoc kuchenna) brały udział w szkoleniu z zakresu zdrowego i zbilansowanego odżywiania, ponieważ czas szkolenia odbywał się w godzinach pracy kuchni szkolnej i nie było możliwości wydelegowania więcej osób. Dodatkowo wybuch pandemii, trwające zagrożenie epidemiologiczne i wzmożony rygor sanitarny w okresie od marca 2020 r. do lipca 2023 r. spowodowały dodatkowe utrudnienia w realizacji takich szkoleń.

(akta kontroli: tom I str. 321-329, 377-380)

Szefowa kuchni odpowiadała m.in. za całokształt pracy kuchni, za jakość sporządzanych posiłków, stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń kuchni, zaplecza, naczyń i wydawanych posiłków. Ponadto, brała udział w ustalaniu jadłospisów. Osoby zatrudnione na stanowisku pomoc kuchenna miały w zakresach czynności m.in.: pomaganie kucharce w przygotowywaniu posiłków, utrzymywanie czystości kuchni (w tym: sprzętu i naczyń kuchennych) oraz dbanie o porządek na stołówce szkolnej. Intendentka odpowiadała m.in.: za planowanie i układanie jadłospisów, zaopatrzenie Przedszkola i Szkoły w żywność, prowadzenie magazynu produktów spożywczych, pomoc kucharce w przyrządzaniu posiłków oraz nadzór nad sporządzanymi posiłkami.

(akta kontroli: tom I str. 297-320)

W latach 2020-2024 przy układaniu jadłospisów nie współpracowano z dietetykiem. Według treści wyjaśnień Dyrektora było to spowodowane nieprzyznaniem środków finansowych na realizację takiego zadania przez Gminę Trzebownik. O środki te występowano ustnie.

Ponadto, Dyrektor i Intendentka wyjaśniły, że jadłospisy tworzone w oparciu o: rozporządzenie w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty i inne materiały (w tym: *Żywność w przedszkolu w praktyce*³⁰, *Propozycje posiłków dla dzieci w przedszkolach i szkołach*³¹, *Żywność w przedszkolu w praktyce. Propozycja 30 zbilansowanych jadłospisów w przedszkolach*³², *Jeżowa książka kucharska*³³).

(akta kontroli: tom I str. 370-376)

8. W okresie objętym kontrolą edukacją żywieniową dzieci w Przedszkolu i Szkole zajmowali się zatrudnieni nauczyciele edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, wychowawcy klas oraz nauczyciele uczący m.in.: wychowania fizycznego, biologii. Osoby te miały wykształcenie kierunkowe w zakresie nauczanych przedmiotów. Nie miały ukończonych dodatkowych studiów podyplomowych z zakresu zdrowego odżywiania. Edukacją żywieniową dzieci w Przedszkolu w latach szkolnych 2019/2020-2021/2022 zajmowało się siedmiu nauczycieli edukacji przedszkolnej,

²⁹ Tj.: intendentka i jedna osoba zatrudniona na stanowisku pomoc kuchenna. Szefowa kuchni uczestniczyła w szkoleniu pn. *Zmiany w sposobie żywienia dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych wprowadzone przepisami prawa w 2015 r.* W 2017 r. czterech pracowników kuchni uczestniczyło w szkoleniu pn. *Zdrowo jemy, zdrowo rośniemy*.

³⁰ *Żywność w przedszkolu w praktyce* K. Wolnicka, A. Taraszewska, J. Jaczewska-Schuetz, M. Korólczyk-Kowalczyk; ISBN 978-83-65870-47-6.

³¹ *Propozycje posiłków dla dzieci w przedszkolach i szkołach*, dr inż. J. Hamułka, dr inż. M. Górnicka, dr inż. J. Frąckiewicz, dr hab. A. Wawrzyniak.

³² *Propozycja 30 zbilansowanych jadłospisów w przedszkolach*, *Żywność w przedszkolu w praktyce*, Jaczewska-Schuetz, M. Korólczyk-Kowalczyk, S. Pacyna, A. Nec, K. Wolnicka, A. Taraszewska;

³³ *Jeżowa książka kucharska* E. Czarniecka-Skubina, J. Hamułka, K. Gutkowska; ISBN 978-83-967259-2-9.

w 2022/2023 - 10³⁴ i w 2023/2024 - 11, a w Szkole w latach szkolnych 2019/2020-2020/2021 - 14 nauczycieli, w 2021/2022-2022/2023 - 13 i w 2023/2024 - 20.

W latach 2020-2022³⁵ żadna z osób zajmująca się w tym okresie w Przedszkolu i w Szkole edukacją dzieci dotyczącą zdrowego odżywiania nie uczestniczyła w szkoleniach (kursach) dotyczących kształtowania prawidłowych nawyków żywieniowych.

Dyrektor wyjaśniła, że z uwagi na wybuch pandemii Covid-19 i trwające zagrożenie epidemiologiczne oraz wzmożony rygor sanitarny organizacja szkoleń była ograniczona. W okresie od marca 2020 r. do czerwca 2022 r. odbywała się z przerwami nauka zdalna. Szkolenia w tym czasie koncentrowały się na poszerzeniu i doskonaleniu umiejętności nauczycieli w wykorzystaniu technologii cyfrowych na potrzeby realizacji nauczania zdalnego.

(akta kontroli: tom I str. 330-332, 345-348, 377-380)

W roku szkolnym 2022/2023 dziewięciu z 10 nauczycieli w Przedszkolu oraz wszyscy nauczyciele w Szkole zajmujących się edukacją żywieniową dzieci (13) wzięli udział w szkoleniu pn. *Szkoły i przedszkola przyjazne diabetykom*, obejmującym swoim zakresem odżywianie w cukrzycy. Ponadto, trzech z 13 nauczycieli w Szkole uczestniczyło w szkoleniu dotyczącym żywienia uczniów klas IV-VI, w ramach programu *Junior Edu-Żywnienie*³⁶. Zgodnie z treścią wyjaśnień Dyrektora liczba osób uczestniczących w szkoleniu została ograniczona poprzez organizatora.

W roku szkolnym 2023/2024³⁷ jedna z 11 osób prowadzących zajęcia na temat zdrowego odżywiania w Przedszkolu uczestniczyła w dwóch szkoleniach (*Jak uczyć dobrze jeść od najmłodszych lat*, *Organizowanie i prowadzenie zajęć z edukacji żywieniowej w ramach projektu Zdrowe dzieci*).

(akta kontroli: tom I str. 330-369)

9. W latach 2020-2024 w Zespole Szkół było zawartych łącznie 40 umów na dostawę artykułów żywnościowych, po osiem w każdym roku. Umowy zawierano na dostawę: warzyw i owoców; nabiału i wyrobów mleczarskich; garmateryjnych; jaj i drobiu; pieczywa; mięs i wędlin; mrożonych ryb; pozostałych artykułów spożywczych³⁸. W umowach określono m.in.: termin i godziny dostaw; możliwość weryfikacji dostarczanych produktów (w tym w zakresie ilościowym, jakościowym i pod względem terminu przydatności do spożycia). W umowach zawartych na lata 2020-2021 zastrzeżono, iż wszystkie produkty będące przedmiotem dostawy muszą spełniać prawem określone dla nich wymogi, w tym zdrowotne. W umowach obowiązujących w latach 2022-2024 zawarto wymogi jakościowe dotyczące m.in. wielkości opakowań, terminów przydatności do spożycia, określono sposób postępowania w przypadku dostarczenia produktów, których jakość³⁹ lub ilość była niezgodna z zamówieniem. Umowy nie zawierały wymogów dotyczących: m.in. braku konserwantów, barwników, regulatorów kwasowości, wzmacniaczy smaku, środków spulchniających w produktach oraz procentowego określania zawartości/ilości danego składnika⁴⁰ w produkcie (w tym cukru/soli w 100 g).

Dyrektor wyjaśniła, że w umowach nie wskazano tych wymogów jakościowych, gdyż byliśmy przekonani, że zapisy dotyczące zobowiązania jakie ciąży na wykonawcy odnośnie przestrzegania zasad zgodnie z obowiązującymi wymaganiami określonymi

³⁴ W ciągu roku szkolnego z powodu dłuższej nieobecności w pracy zatrudniono drugiego nauczyciela.

³⁵ Do końca roku szkolnego.

³⁶ Program realizowany w ramach zadania pn. Przeprowadzenie badań naukowych z zakresu żywienia dzieci i młodzieży oraz opracowanie i wdrożenie programu edukacji żywieniowej uczniów klas I-VI szkół podstawowych. Junior Edu-Żywnienie.

³⁷ Do 26 marca 2024 r.

³⁸ W tym: koncentrat do barszczu, cukier biały, makaron.

³⁹ Np. zbyt miękkie owoce lub zbyt krótki termin przydatności do spożycia.

⁴⁰ Np. nie więcej niż 10 g cukru/soli w 100 g produktu.

w przepisach krajowych i unijnych odnośnie artykułów spożywczych przeznaczonych do zbiorowego żywienia, gwarantuje nam zabezpieczenie tych produktów, które te normy spełniają.

(akta kontroli: tom I str. 397-480)

Jakość i ilość dostarczanych produktów według wyjaśnień Dyrektora była weryfikowana przez Intendentkę każdorazowo przy odbiorze od dostawcy artykułów spożywczych. W sytuacjach stwierdzenia, iż dostarczone owoce lub ich część były zbyt dojrzałe⁴¹ wymieniano je na bieżąco.

We wszystkich umowach na dostawę artykułów spożywczych przewidziano możliwość odstąpienia od umowy (rozwiązania) przez Zespół (m.in. w przypadkach: nienależytego wykonania przez wykonawcę umowy⁴², w sytuacji co najmniej trzykrotnego opóźnienia w dostawie lub trzykrotnego stwierdzenia, że jakość i/lub ilość dostarczonych artykułów nie spełnia wymogów.) Umowy zawarte na lata 2020-2021 nie przewidywały możliwości nakładania kar umownych z tytułu nieprzestrzegania zapisów. Dyrektor wyjaśniła, że wynikało to z przekonania, iż zapis o możliwości odstąpienia od umowy był wystarczającym zabezpieczeniem prawidłowej ich realizacji. Umowy na dostawę artykułów spożywczych w latach 2022-2024 zawierały zapisy dotyczące nakładania kar umownych m.in. w związku ze zwłoką w dostarczaniu towarów lub niedostarczeniem właściwych jakościowo produktów. W latach 2022-2024 nie było przypadków nałożenia kar umownych na dostawców.

(akta kontroli: tom I str. 397-425, 478-480, tom III str. 313-314)

10. W Przedszkolu i Szkole nie przeprowadzano wśród rodziców i uczniów badania satysfakcji oferowanego żywienia. Według treści wyjaśnień Dyrektora na spotkaniach z rodzicami informowano ich o możliwości zgłaszania uwag dotyczących organizacji roku szkolnego, w tym żywienia w Przedszkolu i Szkole. Rodzice mogli zgłaszać uwagi i prośby do wychowawców lub Intendentki. Zgłaszane prośby dotyczyły w szczególności wykluczenia niektórych produktów spożywczych z uwagi na alergię.

(akta kontroli: tom I str. 283, 370-373)

11., 12. W latach 2020-2024 (do 31 marca) w ramach przeprowadzanych diagnoz rozpoznawania potrzeb i ewaluacji poprzednich programów wychowawczo-profilaktycznych rozpoznawano potrzeby, analizowano zachowania uczniów. Głównymi problemami diagnozowanymi w tym okresie w społeczności szkolnej były kwestie dotyczące m.in. relacji rówieśniczych, agresji, cyberprzemocy, problemów natury psychologicznej. Według treści wyjaśnień Dyrektora w Zespole Szkół potrzeby w zakresie prowadzenia działań mających na celu propagowanie i wdrażanie zdrowego odżywiania rozpoznawano na podstawie rozmów z dziećmi i z ich rodzicami oraz obserwacji spożywanych posiłków w stołówce szkolnej i innych śniadań przynoszonych przez uczniów z domów. Na ich podstawie w programach wychowawczo-profilaktycznych zaplanowano działania dotyczące profilaktyki zdrowotnej obejmującej swym zakresem promowanie zdrowego stylu życia, w tym kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych. Zaplanowano m.in. prowadzenie zajęć o zdrowym odżywianiu, uczestniczenie w *Programie dla szkół* organizację *Dnia/Tygodnia Zdrowego Śniadania*, *Dnia Walki z Otyłością*.

Ponadto, Dyrektor wyjaśniła, że współpraca z Radą Rodziców w zakresie rozpoznawania potrzeb zdrowotnych dzieci polegała na rozmowach dotyczących m.in. konieczności kształtowania wśród dzieci w Szkole i Przedszkolu prawidłowych nawyków żywieniowych, ewentualnych zmian w jadłospisie, propagowania picia wody, przygotowywania zdrowych śniadaniówek.

⁴¹ Np. miękkie cytryny, zbyt dojrzałe pomarańcze.

⁴² Zapis ten dotyczył umów obowiązujących w latach 2020-2021.

(akta kontroli: tom I str. 481-482, tom II str. 143-198)

W latach 2020-2024 nie było możliwości wskazania, jak kształtował się trend wśród uczniów z nieprawidłową masą ciała⁴³ m.in. z uwagi na wykonywanie pomiarów tylko w ramach obowiązkowo przeprowadzanych bilansów (w tym: w klasie trzeciej i siódmej) oraz braku kart zdrowia uczniów, którzy ukończyli szkołę. Analiza pomiarów masy ciała uczniów klas trzecich wykazała, że w roku szkolnym 2020/2021 dzieci z niedowagą stanowiły 5,1% wszystkich trzecioklasistów, z nadwagą 10,3% i otyłością 15,4%. W kolejnych latach szkolnych nie było dzieci z klas trzecich z niedowagą. Odsetek trzecioklasistów z nadwagą wynosił w roku szkolnym 2021/2022 - 14,6%, w 2022/2023 - 5,5%, w 2023/2024 - 2,1%. W roku szkolnym 2021/2022 uczniowie otyli stanowili 4,9% wszystkich dzieci w klasach trzecich. W latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 nie było wśród trzecioklasistów dzieci otyłych. Analiza pomiarów masy ciała siódmoklasistów wykazała, że w roku szkolnym 2022/2023⁴⁴ nie było uczniów nadwagą i otyłością, a dzieci z niedowagą stanowiły 5,9% wszystkich uczniów klas siódmych. W roku szkolnym 2023/2024⁴⁵ wśród siódmoklasistów nie było uczniów z niedowagą i otyłością, odsetek dzieci z niedowagą stanowił 3,2%.

Dyrektor wyjaśniła, że współpracując z higienistką szkolną nie pobierała danych w zakresie ryzyk związanych ze zdrowym odżywianiem, w tym dotyczących nieprawidłowej masy ciała uczniów, gdyż nie posiadała wiedzy, że może pozyskiwać takie informacje od higienistki zatrudnionej w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej.

(akta kontroli: tom I str. 483, 589, tom II str. 98-104)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Stwierdzone
nieprawidłowości

1. Organizacja żywienia określona w dokumentach wewnętrznych obowiązujących w latach 2020-2024 (31 marca) różniła się od faktycznie funkcjonującej w zakresie kolejności, godzin i miejsca serwowania posiłków w Przedszkolu oraz godzin wydawania posiłków w Szkole.

W statucie przedszkola nie uwzględniono pory serwowania podwieczorku oraz wprowadzonej od roku szkolnego 2022/2023 zmiany kolejności serwowania pierwszego i drugiego dania.

Zgodnie z zapisami statutu przedszkola w całym okresie objętym kontrolą śniadanie miało być serwowane w godzinach od 8:30 do 9:10; zupa od 10:50 do 11:20; drugie danie od 12:00 do 12:30. Według zapisów w dziennikach przedszkolnych za lata szkolne 2019/2020-2022/2023 oraz harmonogramu wydawania posiłków w Przedszkolu w roku szkolnym 2023/2024 dzieciom serwowano posiłki w innych godzinach⁴⁶, tj.:

- śniadanie od około 8:00 do 9:30;
- pierwsze danie (zupę) w latach szkolnych 2019/2020-2021/2022 od około 10:30 do 11:20 i w latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 od około 11:50 do 14:00;
- drugie danie w latach szkolnych 2019/2020-2021/2022 od około 11:45 do 12:30 i w latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 od około 10:30 do 11:30.

Zgodnie z treścią wyjaśnień Dyrektora zmiana kolejności oraz godzin serwowania pierwszego i drugiego dania od roku szkolnego 2022/2023 w Przedszkolu była spowodowana koniecznością utworzenia kolejnego oddziału przedszkolnego oraz dużą liczbą uczniów spożywających obiady w stołówce szkolnej. Zmian dotyczących

⁴³ Tj.: niedowaga, nadwaga, otyłość.

⁴⁴ W Zespole nie było kart zdrowia uczniów, którzy byli w siódmej klasie w latach szkolnych: 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022.

⁴⁵ Do 15 marca 2024 r.

⁴⁶ Wskazano jako godziny najwcześniejszą godzinę rozpoczęcia serwowania posiłku i najpóźniejszą godzinę zakończenia serwowania posiłku.

organizacji żywienia (w tym pór serwowania posiłków) nie wprowadzono do statutu przedszkola z powodu przeoczenia.

(akta kontroli: tom I str. 23-37, 74-82, 108-177, 181-184)

W statucie przedszkola nie wskazano miejsca serwowania dzieciom posiłków oraz pory serwowania im podwieczorku. Zgodnie z treścią wyjaśnień Dyrektora wynikało to z przeoczenia. Według obowiązującego od 2 września 2019 r. regulaminu stołówki: stołówka była miejscem spożywania posiłków w Szkole i Przedszkolu. W trakcie oględzin ustalono, że posiłki na stołówce spożywali uczniowie i dzieci z dwóch oddziałów przedszkolnych. Przedszkolaki z pozostałych czterech grup jadły w swoich salach.

Dyrektor wyjaśniła, że taki sposób organizacji został wprowadzony w związku z pandemią Covid-19 i ze względu na wprowadzone obostrzenia. Po tym okresie kontynuowano takie rozwiązania ze względu na dużą liczbę uczniów spożywających obiady..

(akta kontroli: tom I str. 23-37, 74-82, 90-95, 181-184, 215-227)

W latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 uczniom z klas od V do VIII serwowano drugie danie według przyjętych harmonogramów o godzinie 12:35, co było niezgodne z zapisami wprowadzonymi zmianą statutu szkoły z 22 września 2022 r.⁴⁷ gdzie wskazano, że posiłki będą wydawane w godzinach od 8:30 do 12:30. Według wyjaśnień Dyrektora zostało to spowodowane omyłką pisarską przy wprowadzaniu zmian do statutu szkoły.

(akta kontroli: tom I str. 83-89, 99-100, 181-184, 215-227)

2. W latach 2020-2024 (do 31 marca) zmiany stawek za wyżywienie w Przedszkolu wprowadzano Informacjami dla Rodziców wywieszanymi na tablicy ogłoszeń, co było niezgodne z obowiązującym regulaminem przedszkola. Zgodnie z tym regulaminem zmiany powinny być wprowadzane zarządzeniem Dyrektora.

Dyrektor wyjaśniła, że *stawkiienne żywienia dzieci w Przedszkolu nie były wprowadzone zarządzeniem, gdyż omyłkowo nie wprowadzono zmian w regulaminie przedszkola w tym zakresie. Przeoczono usunięcie zapisu mówiącego o konieczności wydania zarządzenia w sprawie zmiany stawek żywieniowych w Przedszkolu.*

(akta kontroli: tom I str. 185-191, 200-207)

3. W latach 2020-2024 w Zespole Szkół nie prowadzono rejestru skarg i wniosków, co stanowiło naruszenie art. 254 Kodeksu Postępowania Administracyjnego⁴⁸, zgodnie z którym: *skargi i wnioski składane i przekazywane do organów państwowych, organów samorządu terytorialnego i innych organów samorządowych i organów organizacji społecznych oraz związane z nimi pisma i inne dokumenty rejestruje się i przechowuje w sposób ułatwiający kontrolę przebiegu i terminów załatwiania poszczególnych skarg i wniosków.*

Dyrektor wyjaśniła, że w Zespole Szkół *nie jest prowadzony rejestr skarg i wniosków ze względu na to, że bezpośrednio stosuje się przepisy KPA dotyczące obsługi wpływających skarg i wniosków. Wpływające skargi i wnioski są podpinane do teczek spraw właściwych rzeczowo.*

(akta kontroli: tom I str. 293-296)

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK, funkcjonująca w Zespole Szkół organizacja żywienia, zapewniała właściwe warunki i odpowiedni czas na spożycie posiłków. Stwierdzone w kontroli rozbieżności w dokumentacji Zespołu Szkół dotyczące organizacji żywienia

⁴⁷ Uchwała nr 2/2022/2023 Rady Pedagogicznej Zespołu szkół w Jasionce im. Jana Pawła II z 22 września 2022 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w Statucie Szkoły Podstawowej.

⁴⁸ Dz.U. z 2024 r. poz. 572, dalej: KPA.

pozostawały bez wpływu na kontrolowaną działalność w tym zakresie. Pomieszczenia Zespołu Szkół stanowiące blok żywieniowy spełniały wymagania sanitarno-techniczne. Personel przygotowujący oraz serwujący posiłki posiadał aktualne orzeczenia lekarskie do celów sanitarno-epidemiologicznych. Dzieciom ze specjalnymi potrzebami żywieniowymi zapewniono możliwość spożywania posiłków poprzez stosowanie produktów zamiennych. Osoby odpowiedzialne za edukację żywieniową uczniów i przedszkolaków posiadały m.in. kierunkowe przygotowanie merytoryczne, ukończone szkolenia w zakresie zdrowego odżywiania. Działania w zakresie zdrowego odżywiania planowano na podstawie rozpoznanych potrzeb. W ocenie NIK stwierdzone nieprawidłowości, dotyczące braku rejestru skarg i wniosków, wprowadzania zmian stawek za wyżywienie Informacjami dla Rodziców zamiast zarządzeniem Dyrektora oraz rozbieżności pomiędzy organizacją żywienia określoną w dokumentach wewnętrznych, a rzeczywistością wdrożoną, miały charakter formalny i nie wpływały na organizację żywienia.

OBSZAR

2. Działania na rzecz propagowania i wdrażania zdrowego odżywiania oraz ich efekty.

Opis stanu faktycznego

1. W latach szkolnych 2019/2020-2023/2024 w Szkole działania ukierunkowane na kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych zaplanowane w programach wychowawczo-profilaktycznych⁴⁹ zostały zrealizowane przez nauczycieli. Polegały one m.in. na:

- realizacji *Programu dla szkół*;
- przeprowadzeniu przez wychowawców w trakcie godzin wychowawczych pogadarek *Jak dbać o zdrowie*, gdzie poruszano również tematykę prawidłowego odżywiania;
- prowadzeniu przez wychowawców i nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej zajęć o zdrowym stylu odżywiania i znaczeniu ruchu w życiu człowieka;
- realizacji tematyki dotyczącej prawidłowych nawyków żywieniowych w ramach podstaw programowych m.in. z techniki i przyrody;
- organizowaniu wydarzeń (w tym: *Dzień Zdrowego Śniadania / Tydzień Zdrowego Śniadania*⁵⁰, *Dzień Walki z Otyłością*). W ww. zajęciach brały udział wszystkie obecne w tym czasie w Szkole dzieci.

W ramach realizacji programów wychowawczo-profilaktycznych w zakresie kształtowania prawidłowych nawyków żywieniowych prowadzono działania i nie dokonywano ocen uzyskanych efektów.

Zgodnie z treścią wyjaśnień Dyrektora w ramach realizacji programów wychowawczo-profilaktycznych w zakresie kształtowania prawidłowych nawyków żywieniowych nie przeprowadzano badania ich efektów, gdyż w trakcie pandemii Covid-19 i po powrocie do nauki stacjonarnej skoncentrowano się na udzielaniu uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Stawiano nacisk na integrację zespołów klasowych, organizowano zajęcia ze specjalistami, mające na celu przeciwdziałanie problemom

⁴⁹ Z tego: Program wychowawczo-profilaktyczny Zespołu Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II 2019-2021 przyjęty uchwałą nr 2/2019 Rady Rodziców przy Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Jasionce z 8 października 2019 r. i zmieniony uchwałą Rady Rodziców z 12 grudnia 2020 r.; Program wychowawczo-profilaktyczny Zespołu Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II na rok szkolny 2021-2022 przyjęty uchwałą nr 1/2021 Rady Rodziców przy Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Jasionce z 30 września 2021 r.; Program wychowawczo-profilaktyczny Zespołu Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II na rok szkolny 2022/2023 przyjęty uchwałą nr 1/2022 Rady Rodziców przy Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Jasionce z 22 września 2022 r.; Program wychowawczo-profilaktyczny Zespołu Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II na rok szkolny 2023-2024 przyjęty uchwałą nr 1/2023 Rady Rodziców przy Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Jasionce z 21 września 2023 r.

⁵⁰ Od roku szkolnego 2022/2023 organizowano Tydzień Zdrowego Śniadania.

psychicznym związanych z izolacją i „zamknięciem w domu”. Na podstawie obserwacji i zauważonych potrzeb w roku szkolnym 2023/2024 Szkoła przystąpiła do programu „Nawigacja w każdą pogodę”. Na początku roku przeprowadzono wśród uczniów, nauczycieli i rodziców ankietę wstępną, a na koniec roku szkolnego zaplanowana jest ankieta ewaluacyjna.

(akta kontroli: tom II str. 143-278, tom III str. 132-133)

2. W latach 2020-2024 w Przedszkolu i w Szkole nie realizowano programów autorskich ukierunkowanych na kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych. Według treści wyjaśnień Dyrektora spowodowane to było podejmowaniem wielu innych działań w tym zakresie.

(akta kontroli: tom II str. 98-104)

W Przedszkolu w sposób dostosowany do stopnia rozwoju dzieci w ramach zajęć m.in. tłumaczono co oznacza zdrowe odżywianie⁵¹, czym są owoce i warzywa, namawiano do picia wody⁵² zamiast innych napojów. Na zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez nauczycieli w ramach podstawy programowej utrwalano treści związane ze zdrowym odżywianiem m.in.: poprzez naukę liczenia na warzywach lub owocach połączoną z przypominaniem ich walorów odżywczych. Zajęcia edukacyjne dotyczące zdrowego odżywiania uatrakcyjniano m.in. wspólnym uprawianiem rzeżuchy, szczypiorku oraz spacerami do *Sadu Św. Franciszka*⁵³, gdzie omawiano m.in. walory odżywcze ekologicznych owoców (w tym: czereśni, wiśni, gruszek). Według wyjaśnień Dyrektora, nauczyciele w Przedszkolu prowadzili rozmowy z dziećmi, dotyczące przeciwdziałania marnowaniu żywności, zarówno przy okazji posiłków spożywanych w placówce, jak również podczas realizowanych w ramach podstawy programowej zajęć związanych z odżywianiem.

(akta kontroli: tom I str. 484-588, tom II str. 98-104)

W Szkole działania ukierunkowane na kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych oraz przeciwdziałanie marnowaniu żywności, prowadzone przez nauczycieli w ramach podstawy programowej obejmowały m.in.:

- wspólne przygotowywanie zdrowych sałatek i przekąsek na lekcjach techniki oraz piramidy żywienia na lekcjach biologii;
- propagowanie niemarnowania jedzenia poprzez wskazywanie alternatywnych form wykorzystania produktów spożywczych w trakcie wspólnego przygotowywania posiłków.

W Szkole edukację z zakresu kształtowania prawidłowych nawyków żywieniowych wzbogacano działaniami własnymi obejmującymi m.in.:

- zachęcanie do udziału w konkursach (w tym: *Co to znaczy zdrowo żyć?*, *Zdrowo jem - zdrowo żyję*);
- organizację w latach szkolnych 2020/2021, 2021/2022 *Dnia Zdrowego Śniadania*, a od roku szkolnego 2022/2023 *Tygodnia Zdrowego Śniadania*, w ramach którego m.in. dzieci z klas od I do III wspólnie przygotowywały zdrowe śniadania, a starsi uczniowie przynosili z domu zdrowe kanapki;
- organizację w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024 *Dnia Walki z Otyłością*, gdzie propagowano zdrowy styl życia, w tym: prawidłowe odżywianie. W ramach zajęć uczono dzieci czym jest otyłość i nadwaga, wskazywano, że wśród przyczyn ich

⁵¹ Przykładowe tematy zajęć: *Odżywianie to ważna rzecz*; *Zdrowe czy nie zdrowe*; *Rozmowy na temat właściwego odżywiania*; *Zabawy z piosenką „Figle owoców”*.

⁵² Śpiewanie piosenki pt. *Mamo, tato wolę wodę*.

⁵³ Na terenie Zespołu Szkół w ramach projektu *Tradycyjny Sad* zasadzono drzewa owocowe.

wystąpienia jest nieprawidłowa dieta (w tym spożywanie posiłków typu fast-food, zbyt mała ilość warzyw i owoców, picie słodzonych napojów).

(akta kontroli: tom I str. 355-369, tom II str.3-142)

3. Zespół Szkół uczestniczył w programie *Kubusiowi przyjaciele natury*, który w roku szkolnym 2019/2020 realizowano w Przedszkolu, a w roku szkolnym 2021/2022 w Szkole w klasach od I do III.

W latach objętych kontrolą Przedszkole wzięło udział łącznie w pięciu programach promujących m.in. zdrowe odżywianie (z tego: *Kubusiowi przyjaciele natury* - w roku szkolnym 2019/2020; *Zdrowo jem, więc wiem* - w 2020/2021; *Piękna nasza Polska cała* - w 2021/2022; *Zdrowo i sportowo* - w 2022/2023). W realizację programu *Kubusiowi przyjaciele natury* zaangażowane były wszystkie dzieci uczęszczające do Przedszkola⁵⁴. W programie *Zdrowo jem, więc wiem* uczestniczyło 52 dzieci, a w programach *Piękna nasza Polska cała* i *Zdrowo i sportowo* odpowiednio 83 i 26 przedszkolaków.

Dyrektor wyjaśniła, że w latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 nie kontynuowano w Przedszkolu programu *Kubusiowi przyjaciele natury* ze względu na wybór przez nauczycieli - wychowawców do realizacji z dziećmi innych programów i projektów edukacyjnych w celu urozmaicenia tematyki prowadzonych zajęć i rozbudzenia zainteresowania dzieci co raz to innymi aspektami życia. Program *Zdrowo jem, więc wiem* nie był kontynuowany w latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 ze względu na wybór przez nauczycieli programów z innych zakresów tematycznych. Program *Zdrowo i sportowo* wybrały do realizacji nauczycielki tylko jednej grupy, gdyż jedna z pań miała ukończone studia z edukacji przedszkolnej i wychowania fizycznego, a główne założenia programu związane były z ruchem w połączeniu ze zdrową dietą. Pozostałe grupy w tym roku szkolnym do realizacji wybrały inne programy.

(akta kontroli: tom II str. 279, 391-394)

W roku szkolnym 2023/2024⁵⁵ w Przedszkolu nie realizowano żadnego programu kształtującego zdrowe nawyki żywieniowe wśród dzieci. Zgodnie z treścią wyjaśnień Dyrektora na sezon wiosenno-letni (kwiecień - lipiec) zdecydowano o wykonaniu przez wszystkie grupy przedszkolne szeregu zadań, w tym związanych ze zdrowym odżywianiem. Głównym celem jest założenie w szkolnym Sadzie Św. Franciszka przedszkolnego ogródka. Poprzez zaangażowanie dzieci w proces sadzenia drzew, krzewów owocowych oraz założenia grządek z warzywami, dbania o to miejsce, w późniejszym czasie zbierania plonów, nauczyciele będą mogli nie tylko rozbudzić zainteresowanie przedszkolaków przyrodą, ale również mieć dodatkową okazję do prowadzenia zajęć związanych ze zdrowym stylem życia.

(akta kontroli: tom II str. 391-394, tom III 128-131)

W Szkole realizowano pięć programów promujących m. in. zdrowe odżywianie (z tego: *Program dla szkół*; *Kubusiowi przyjaciele natury*; *Program Junior Edu-Żywienie*; *Tradycyjny Sad*; *Bycie fit jest git*). W latach szkolnych 2019/2020-2023/2024 w *Programie dla szkół*, w ramach którego uczniowie z klas od I do V otrzymywali m.in.: mleko, kefir naturalny, jogurt naturalny, śliwki, jabłka, gruszki, rzodkiewki uczestniczyło od 125 do 252 dzieci⁵⁶. W okresie od 26 października 2020 r. do 16

⁵⁴ Tj. 101 dzieci.

⁵⁵ Do 31 marca 2024 r.

⁵⁶ W roku szkolnym 2019/2020: od 16 września 2019 r. do 10 stycznia 2020 r. - 162; od 27 stycznia 2020 r. do 9 lutego 2020 r. - 162; od 10 lutego 2020 do 19 czerwca 2020 r. - 163. W roku szkolnym 2020/2021 od 28 września 2020 r. do 25 października 2020 r. - 169; od 26 października 2020 r. do 24 stycznia 2021 r. - 125; od 25 stycznia 2021 r. do 5 marca 2021 r. - 126; od 8 marca 2021 r. do 16 maja 2021 r. - 126; od 17 maja 2021 r. do 24 czerwca 2021 r. - 169. W roku szkolnym 2021/2022: od 20 września 2021 r. do 11 lutego 2022 r. - 209; od 28 lutego 2022 r. do 24 czerwca 2022 r. - 212. W roku szkolnym 2022/2023: od 19 września 2022 r. do

maja 2021 r. liczba dzieci objętych tym programem została ograniczona do uczniów z klas od I do III, które realizowały obowiązek szkolny stacjonarnie. Pozostali uczniowie z powodu epidemii Covid-19 korzystali z nauki w formie zdalnej. Program *Kubusiowi Przyjaciele natury*, realizowano w roku szkolnym 2021/2022 i objęto nim 123 uczniów z klas od I do III. W roku szkolnym 2023/2024 działaniami programu *Junior Edu-Żywnienie* objęto wszystkich uczniów (343). W szkole w roku szkolnym 2022/2023 dla uczniów z klas od V do VII (93) zorganizowano warsztaty promujące zdrowe odżywianie pn. *Bycie fit jest git*, w trakcie których przygotowywano zdrowe posiłki oraz informowano jaki wpływ na stan zdrowia, wygląd i samopoczucie, ma to co się spożywa. W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 działaniami projektu *Tradycyjny Sad*, których zadaniem była m.in. promocja wartości odżywczych owoców z ekologicznych upraw⁵⁷ objęto wszystkich uczniów (w 2020/2021 - 306; w 2021/2022 - 344; w 2022/2023 - 335).

(akta kontroli: tom II str. 395)

4. Programem *Kubusiowi przyjaciele natury*, dedykowanym dzieciom w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym objęto:

- w roku szkolnym 2019/2020 w Przedszkolu wszystkie uczęszczające do niego dzieci (101)⁵⁸;

- w roku szkolnym 2021/2022 w Szkole wszystkich uczniów z klas od I do III (146).

W ramach realizacji programu przeprowadzano zajęcia na podstawie m.in. scenariusza pn. *Dbam o siebie i jem owoce*, których celem było wyjaśnienie czym jest odżywianie, co może być porcją warzyw i owoców, jak można skomponować pełnowartościowy posiłek. Przedszkolaki wspólnie m.in. degustowały owoce i warzywa, kolorowały kolorowanki promujące ich walory. W Szkole nauczyciele utrwalali zagadnienia związane ze zdrowym odżywianiem poprzez m.in.: wykorzystanie filmów, słuchowisk i gier dydaktycznych, dotyczących zdrowego odżywiania z platformy programu⁵⁹, wspólne przygotowywanie talerzy z pełnowartościowymi posiłkami.

(akta kontroli tom II, str. 279-310, 395, 565-593)

W Przedszkolu w roku szkolnym 2020/2021 programem dedykowanym dzieciom w wieku sześciu lat pn. *Zdrowo jem, więcej wiem* objęto 52 dzieci⁶⁰, co stanowiło 100% przedszkolaków w tym wieku. Na zajęciach poprzez m.in. zabawy edukacyjne, zagadki, wykonywanie prac plastycznych dzieci uczyły się co powinien zawierać zdrowy posiłek, jakie walory odżywcze mają owoce i warzywa, dlaczego warto pić wodę i ograniczać cukier.

(akta kontroli: tom II str. 279, 311-348)

W Przedszkolu w roku szkolnym 2022/2023 program *Zdrowo i sportowo*, którego celem było zwiększenie świadomości dzieci i rodziców na temat wagi i roli aktywności fizycznej oraz zdrowej diety i odpoczynku w prawidłowym rozwoju fizycznym i psychicznym dziecka, realizowano w jednym oddziale przedszkolnym. Objęto nim 26 dzieci co stanowiło około 19,5% przedszkolaków. Według wyjaśnień Dyrektora program realizowano tylko w jednej grupie, gdyż jej wychowawczyni miała wykształcenie z wychowania fizycznego i edukacji przedszkolnej, a główne założenia

13 stycznia 2023 r. - 230; od 30 stycznia 2023 r. do 23 czerwca 2023 r. - 232. W roku szkolnym 2023/2024: od 18 września 2023 r. do 15 października 2023 r. - 251; od 16 października 2023 r. do 26 stycznia 2024 r. - 252; od 12 lutego 2024 r. do 21 czerwca 2024 r. - 252.

⁵⁷ W tym: czereśni, wiśni gruszy.

⁵⁸ Tj. 100 dzieci, a od 7 stycznia 2020 r. 101 dzieci w związku z przyjęciem do Przedszkola jeszcze jednego dziecka.

⁵⁹ W tym: *Mistrz kanapka*; *Sokomat*.

⁶⁰ Tj. dwa oddziały przedszkolne.

programu dotyczyły ruchu w połączeniu ze zdrową dietą. Pozostałe grupy wybrały do realizacji inne programy. W ramach zajęć łączono aktywność fizyczną z promocją zdrowej diety. Dzieci uczyły się m.in. jakie przekąski są dla nich zdrowe, a jakie nie, w czym jest cukier i dlaczego należy go ograniczać, co daje ich organizmom picie wody.

(akta kontroli: tom II str. 279, 377-390)

W roku szkolnym 2021/2022 w ramach realizacji programu *Piękna nasza Polska cała*, którego celem było uwrażliwienie na tradycję, trzy oddziały przedszkolne piekły wspólnie chleb, a jedna grupa przygotowywała sok jabłkowo-marchewkowy.

(akta kontroli tom II, str. 279, 349-376)

W Szkole w latach szkolnych 2019/2020- 2023/2024 *Programem dla szkół* objęto wszystkich chętnych uczniów z klas od I do V, którzy stanowili od 96,8% do 100% wszystkich dzieci z tych klas. W ramach realizacji w każdym semestrze rozdano dzieciom wymaganą programem liczbę owoców i warzyw oraz mleka i przetworów mlecznych. Nauczyciele zrealizowali wymaganą ilość towarzyszących działań edukacyjnych, których celem było poszerzenie wiedzy na temat pochodzenia warzyw, owoców i produktów mlecznych⁶¹.

(akta kontroli: tom II str. 360-362, 395-564)

W roku szkolnym 2023/2024 w Szkole działaniami w ramach realizacji programu *Junior Edu-Żywnie*, który dedykowano uczniom z klas od I do VI objęto wszystkie oddziały w Szkole (100% uczniów). W ramach programu trzech nauczycieli uczestniczyło w szkoleniu (z tego: z zakresu żywienia uczniów z klas od I do III - 1 i z klas od IV do VI - 2). Szkoła otrzymała materiały edukacyjne⁶² zawierające m.in. scenariusze zajęć lekcyjnych. Na ich podstawie prowadzono zajęcia dotyczące m.in. napojów zalecanych i niepożądanych w diecie⁶³, zasad prawidłowego odżywiania⁶⁴. W ramach realizacji programu prowadzono warsztaty o zdrowym odżywianiu, przygotowywano oraz wspólnie spożywano drugie śniadanie i sałatki. Według wyjaśnień Dyrektora nauczyciele i wychowawcy w ramach programu *Junior Edu-Żywnie* realizowali te tematy na lekcjach, które ich zdaniem były najbardziej potrzebne i powiązane z omawianymi treściami lub akcjami organizowanymi w Szkole (m.in. *Dzień walki z otyłością*, *Tydzień zdrowego śniadania*).

(akta kontroli: tom II str. 395, tom III str. 2-100)

W latach 2020-2024 w Szkole i w Przedszkolu nie badano jakie efekty osiągnięto w wyniku realizacji prowadzonych programów promujących zdrowe odżywianie.

Dyrektor wyjaśniła, że *nie dokonywano analizy formalnej, gdyż nie było to wymagane przez autorów realizowanych programów. Nauczyciele obserwowali zaangażowanie dzieci i uczniów w podejmowane działania.*

(akta kontroli tom III str. 132-133)

5. W latach 2020-2024⁶⁵ Zespół Szkół nie wydatkował środków z własnego budżetu na działania edukacyjne, których celem było kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych. Według oświadczenia Dyrektora w ramach organizowanych zajęć

⁶¹ W tym: wspólne spożywanie drugiego śniadania, zakładanie grządek na parapecie, prowadzenie sadu, wycieczka do zakładu przetwarzającego produkty mleczne.

⁶² Materiały edukacyjne dla nauczycieli klas 1-3 szkół podstawowych - *Moc edukacji żywieniowej w szkole*; Materiały edukacyjne dla uczniów klas 4-6: *JEŻowe Moce Żywieniowe*, *Przewodnik metodyczny Junior-Edu-Żywnie*.

⁶³ Scenariusze do lekcji: *Woda i napoje izotoniczne, czyli czym nawodnić organizm*, *Napoje energetyzujące i energetyczne - co warto wiedzieć?*

⁶⁴ Scenariusze do lekcji: *Talerz mocy*, *Moc żywności*.

⁶⁵ Do 25 marca 2024 r.

w Przedszkolu i w Szkole wykorzystywano produkty przyniesione przez uczniów i rodziców.

W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 Szkoła uzyskała grant z Fundacji Banku Ochrony Środowiska w łącznej wysokości 700 zł (z tego: w 2020/2021 - 200 zł, w 2021/2022 - 250 zł, w 2022/2023 - 250 zł). Pozyskane środki finansowe wydawkowano na zakup drzewek i krzewów owocowych (w tym: czereśni, gruszy, wiśni, malin, czarnej porzeczki) do założenia *Sadu Św. Franciszka*.

W roku szkolnym 2021/2022 w związku ze współorganizowaniem z Gminą Trzebowniko konkursu dla uczniów z klas od I do III pn. *Co to znaczy zdrowo żyć* Szkoła otrzymała od niej nagrody o łącznej wartości 1.500 zł

(akta kontroli: tom III str. 134-156)

6. Jadłospisy udostępniano na tablicach ogłoszeń w Szkole i w Przedszkolu oraz na stronie internetowej Zespołu Szkół. Jadłospisy przygotowywano na 10 kolejnych dni roboczych. Jadłospisy na kolejną dekadę udostępniano z jednodniowym lub dwudniowym wyprzedzeniem. W latach 2020-2024 w Zespole Szkół nie opracowano receptur sporządzania posiłków ujętych w jadłospisach, co uniemożliwiało wyliczenie kaloryczności dań w nich wskazanych. W okresie objętym kontrolą w Zespole Szkół nie posiadano wiedzy czy serwowane w ciągu dnia posiłki spełniają wymogi energetyczne określone w *Normie żywienia*. Nie obliczano również zapotrzebowania na energię dzieci korzystających z wyżywienia w Przedszkolu i Szkole w ramach zbiorowego żywienia, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Porównanie jadłospisów za okres od 19 lutego do 18 marca 2024 r.⁶⁶ i *Raportów dziennych produktów wydawanych z magazynu* w celu przygotowania posiłków wykazało, że dania rzeczywiście serwowane w Przedszkolu i w Szkole różniły się od tych wskazanych w jadłospisach udostępnionych rodzicom, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom I str. 215-227, tom III str. 158-162, 172, 182-228)

Szczegółowe badanie jadłospisu za okres od 19 lutego do 1 marca 2024 r., przeprowadzone przez biegłego w dziedzinie dietetyki wykazało, że:

- spełniał on dla ośmiu z 10 dni wszystkie wymogi rozporządzenia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty określone w § 2 ust. 2;
- nie spełniał on w przypadku dwóch z 10 dni wymogów rozporządzenia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- spełniał wymogi określone w Rekomendacjach dla szkół i przedszkoli w zakresie m.in.: oferowania posiłków urozmaiconych smakowo, zróżnicowanych pod względem tekstury, uwzględnienia sezonowości potraw, unikania powtarzania się potraw w menu dekadowym;
- nie spełniał wymagań wskazanych w Rekomendacjach dla szkół i przedszkoli m.in. w zakresie: zapewnienia przynajmniej jednego posiłku, który zawierałby produkty zbożowe pełnoziarniste w dniach 20, 23 i 29 lutego 2024 r., niesłodzenia serwowanych napojów, niestosowania tłustych i wysoko przetworzonych produktów mięsnych, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- informacje o alergenach podano zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r.⁶⁷

⁶⁶ Z wyłączeniem weekendów.

⁶⁷ Dz. U. UE. L. 304 z dnia 1 stycznia 2018 r., dalej: rozporządzenie UE nr 1169/2011.

W dniu 26 lutego 2024 r. dzieciom w Przedszkolu na śniadanie zaserwowano jajka, które nie były ujęte w jadłospisie na ten dzień, ani jako składnik potraw ani jako alergen. Zgodnie z treścią wyjaśnień Dyrektora *jajko podane na kanapce miało na celu urozmaicenie posiłku, jednakże nie naniesiono zmiany w jadłospisie, jak również nie uwzględniono alergenu, co było wyłącznie wynikiem przeoczenia.*

(akta kontroli: tom III str. 163-171, 313-328)

7. W latach 2020-2024 (do 31 marca) Zespół Szkół miał podpisaną umowę na odbiór odpadów komunalnych zmieszanych z całej nieruchomości. Zgodnie z ww. umową odpady w ilości 1.100 litrów były odbierane raz w tygodniu. Od 1 kwietnia 2024 r. wprowadzono segregację śmieci na: odpady niepodlegające segregacji; odpady z tworzyw sztucznych i metali; odpady z papieru i tektury oraz szkła opakowaniowego i odpady bio. Pojemnik na odpady komunalne zmieszane w ilości 1.100 litrów odbierano raz w tygodniu. W Zespole Szkół znajdował się separator tłuszczów, który w latach 2020-2024 został dwukrotnie wyczyszczony⁶⁸. W Przedszkolu i w Szkole nie monitorowano ilości marnowanego jedzenia. Zgodnie z treścią wyjaśnień Dyrektora było to spowodowane ograniczonymi zasobami kadrowymi, wzrastającą liczbą dzieci i uczniów, a tym samym coraz większą ilością wydawanych posiłków. W Przedszkolu i w Szkole podejmowano działania mające na celu ograniczenie marnowania jedzenia, w tym:

- osobne serwowanie pierwszego i drugiego dania;
- zapewnienie dwóch długich przerw na ich spożycie;
- codzienne dostawy świeżych towarów (m.in.: owoców, warzyw, mięsa);
- monitorowanie terminów przydatności do spożycia;
- uwzględnianie zgłoszonych nieobecności; częstsze serwowanie posiłków chętniej spożywanych;
- alternatywne wykorzystanie nieprzetworzonych surowców⁶⁹.

Dyrektor wyjaśniła, że prowadzono rozmowy zachęcające do zjadania całych posiłków, próbowania potraw, w przypadku których dzieci z góry zakładały, że nie będą ich jeść.

(akta kontroli: tom I str. 96-106, 108-176, tom III str. 263-289)

Produkty dostarczane do Szkoły w ramach realizacji *Programu dla szkół* (w tym: mleko, owoce) weryfikowano w zakresie m.in. ilości, terminów przydatności do spożycia, jakości poprzez wizualną ocenę dostarczanych owoców lub warzyw. W latach 2020-2024 nie było przypadków braku odbioru dostarczanych produktów. Uczniowie otrzymywali produkty w trakcie zajęć szkolnych. Zgodnie z treścią wyjaśnień Dyrektora, zachęcano ich do spożycia w całości wszystkich produktów otrzymanych w ramach *Programu dla szkół*, w trakcie przerw międzylekcyjnych w Szkole. W przypadku m. in. wycieczek uczniowie zabierali otrzymane artykuły spożywcze do domu.

(akta kontroli tom II str. 407-421, 438-457, 471-491, 508-527, 542-550, 561-564, tom III str. 286-289)

8. W okresie objętym kontrolą na terenie Zespołu Szkół nie było sklepiu szkolnego. W trakcie oględzin stwierdzono, że znajdowały się tam cztery automaty vendingowe (z tego: z przekąskami - 3 i z napojami ciepłymi - 1). Dwa automaty były w holu przy wejściu do sekretariatu Szkoły i jeden w holu Przedszkola. Automat z napojami ciepłymi (w tym: z kawą i czekoladą) znajdował się w stołówce szkolnej z informacją, że jest przeznaczony do użytku przez pracowników. Według treści wyjaśnień

⁶⁸ Tj. 21 września 2021 r. i 29 sierpnia 2023 r.

⁶⁹ Przykładowo: z pieczywa, które zostało niewykorzystane do śniadania ze względu na mniejszą liczbę dzieci w danym dniu przygotowywano bułkę tartą; zbyt dojrzałe owoce wykorzystywano do kompotów.

Dyrektora automat został tam umieszczony, ponieważ w pokoju nauczycielskim nie było na to warunków, ani w innym możliwym pomieszczeniu dostępnym dla całej kadry.

(akta kontroli: tom I str. 215-227, tom III str. 296-299)

W latach 2020-2024 Zespół Szkół miał zawarte trzy umowy z jednym przedsiębiorcą na najem części nieruchomości w celu ustawienia automatów sprzedających⁷⁰. W Zespole Szkół nie ustalono w porozumieniu z Radą Rodziców szczegółowej listy produktów dopuszczonych do sprzedaży w automatach vendingowych.

Dwie zawarte umowy nie zawierały zapisów gwarantujących dzieciom dostęp do produktów objętych grupami środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty. Tylko jedna umowa zawarta na okres od 2 października 2023 r. do 21 czerwca 2024 r. zawierała zapis, iż *najemca zobowiązuje się do prowadzenia działalności na terenie szkoły zgodnie z aktualnymi przepisami prawa żywnościowego*. W umowach nie przewidziano możliwości nałożenia kar umownych w przypadku sprzedaży produktów niewskazanych do spożycia przez dzieci i młodzież.

Dyrektor wyjaśniła, że *nie przewidziano naliczania kar umownych, gdyż byliśmy przekonani, że zapis w umowie mówiący o tym, że najemca zobowiązuje się do prowadzenia działalności na terenie szkoły zgodnie z aktualnymi przepisami prawa żywnościowego jest wystarczający i zobowiązujący do przestrzegania przepisów wskazujących, że w jednostkach systemu oświaty sprzedawane mogą być wyłącznie środki spożywcze objęte grupami środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży*.

(akta kontroli: tom III str. 290-299)

W protokole z kontroli PSSE w Rzeszowie z 5 października 2023 r. zawarto adnotację o liczbie automatów vendingowych znajdujących się na terenie Zespołu Szkół i poinformowaniu Dyrektora o prawie do rozwiązania umowy na podstawie art. 52c pkt 5 ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. *o bezpieczeństwie żywności i żywienia*⁷¹ w przypadku sprzedaży produktów niezgodnych z rozporządzeniem w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty. Przeprowadzona na zlecenie NIK⁷², kontrola PSSE w Rzeszowie wykazała, że cztery rodzaje produktów spożywczych znajdujących się w automatach vendingowych na terenie Zespołu Szkół nie spełniały wymagań ww. rozporządzenia, co zostało opisane szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom I str. 253-259, 276-279, tom III str. 300)

9. Zespół Szkół zaopatrzany był w wodę z wodociągu Jasionka. W latach 2020-2024 PSSE w Rzeszowie dwukrotnie pobrała próbki wody do badań laboratoryjnych w Zespole Szkół⁷³. Badania te wykazały, że woda nadawała się do spożycia przez ludzi. Kontrola przeprowadzona na zlecenie NIK, wykazała, że woda na podstawie decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie z 9 listopada 2023 r. nadaje się do spożycia przez ludzi. Przeprowadzone oględziny wykazały, że:

- na terenie Szkoły nie było urządzeń zapewniających dostęp do wody pitnej (w tym: dystrybutorów i fontann z wodą do picia);

⁷⁰ Z tego: Umowa z 2 września 2019 r. na okres od 2 września 2019 r. do 30 czerwca 2020 r.; Umowa z 1 lutego 2023 r. na okres od 1 lutego do 23 czerwca 2023 r.; Umowa z 2 października 2023 r. na okres od 2 października 2023 r. do 21 czerwca 2024 r.

⁷¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1448.

⁷² Na podstawie art. 12 pkt 3 ustawy o NIK.

⁷³ Tj.: 5 maja 2022 r. i 25 września 2023 r.

- dla przedszkolaków rodzice codziennie przynosili wodę w bidonach/butelkach. W każdej sali przedszkolnej stała ona na wyznaczonej do tego półce i dzieci miały do niej swobodny dostęp;
- nie udostępniano na tablicach ogłoszeń informacji o zdatności do spożycia wody z wodociągu.

(akta kontroli: tom I, str. 215-227, 260-275, 381-396)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Stwierdzone
nieprawidłowości

1. Porównanie jadłospisów udostępnianych na tablicach ogłoszeń, za okres od 19 lutego 2024 r. do 18 marca 2024 r.⁷⁴ oraz *Raportów dziennych produktów wydanych z magazynu* dla tych samych okresów wykazało, że posiłki rzeczywiście serwowane przedszkolakom i uczniom różniły się od tych, które były w jadłospisach. I tak:

- na 21 śniadań wskazanych w jadłospisach 15 razy dzieciom w Przedszkolu podano inne potrawy (w tym potrawy różniące się składnikami, tj. zamiast szynki drobiowej, podano szynkę wieprzową);
 - na 21 podwieczorków wskazanych w jadłospisach 13 razy dzieciom w Przedszkolu podano co innego (przykładowo: zamiast musu z owsianką, bananami i biszkoptem, podano mandarynkę i herbatniki);
 - na 21 drugich dań obiadowych wskazanych w jadłospisach cztery razy dzieciom podano inne potrawy (w tym potrawy różniące się składnikami, tj. zamiast makaronu po węgiersku z mięsem, papryką czerwoną, serwowano makaron po węgiersku z kielbasą śląską, papryką czerwoną lub zamiast risotto z mięsem, podano risotto z kielbasą śląską);
 - na 21 napojów - podawanych z drugim daniem - wskazanych w jadłospisach osiem razy dzieciom serwowano inne napoje (przykładowo zamiast herbaty z cytryną, podano kompot z sokiem z grejpfruta lub zamiast kompotu serwowano herbatę).
- Dyrektor wyjaśniła, że *brak aktualizacji jadłospisu z potrawami rzeczywiście serwowanymi dzieciom nie był zamierzony przez intendentkę, wynikał raczej z nieświadomego braku zapisu zmiany w jadłospisie.*

(akta kontroli: tom III str. 158-159, 182-228, 260-262)

2. W okresie objętym kontrolą nie wyliczano zapotrzebowania na kaloryczność oraz kaloryczności potraw ujętych w jadłospisach. W związku z tym w Zespole Szkół nie posiadano wiedzy czy serwowane w ciągu dnia posiłki w ramach żywienia zbiorowego spełniają wymogi energetyczne określone w *Normie żywienia*.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty wskazano, że *środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty muszą spełniać odpowiednie wymagania dla danej grupy wiekowej, wynikające z aktualnych norm żywienia dla populacji polskiej.*

Dyrektor wyjaśniła, że *nie tworzą dokumentów zawierających metody liczenia kaloryczności oraz wartości energetycznych dań wskazanych w jadłospisie, gdyż nie posiadali wiedzy o konieczności posiadania takich dokumentów.*

(akta kontroli: tom III str. 158-159, 172-176)

3. Jadłospis na okres od 19 lutego do 1 marca 2024 r. nie spełniał wymogów określonych w §2 ust. 2 pkt 6 lit. a i c rozporządzenia w sprawie grup środków

⁷⁴ Z wyłączeniem weekendów.

spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty, tj.:

- w dniu 21 lutego 2024 r. nie zapewniono warzyw lub owoców w każdym posiłku⁷⁵;
- w dniu 22 lutego 2024 r. nie zapewniono co najmniej dwóch porcji mleka lub przetworów mlecznych⁷⁶.

Dyrektor wyjaśniła, że brak ww. produktów wynikał z przeoczenia.

(akta kontroli: tom III str. 158, 163-171, 326-328)

4. Jadłospis na okres od 19 lutego do 1 marca 2024 r. nie spełniał wymogów Rekomendacji dla przedszkoli i szkół w zakresie zapewnienia:

- przynajmniej jednego posiłku zapewniającego produkty zbożowe pełnoziarniste⁷⁷. Menu na trzy⁷⁸ z 10 dni nie zawierało takich produktów w żadnym z posiłków;
- co najmniej jednej porcji owoców. W menu na jeden⁷⁹ z 10 dni nie uwzględniało owoców w posiłkach;
- serwowania wszystkich produktów mlecznych bez dodatku cukru (naturalnych⁸⁰). Menu na jeden⁸¹ z 10 dni zawierało jogurt owocowy na podwieczorek;
- niesłodzenia cukrem serwowanych napojów (w tym: herbaty, kompotu), wszystkie napoje były słodzone cukrem;
- wywarów jarznych w przeważającej większości. Menu na cztery⁸² z 10 dni zawierało zupy przygotowywane m.in. na porcji rosółowej;
- nie stosowania tłustych i wysokoprzetworzonych produktów mięsnych (w tym: tłustych wędlin i mięsa, parówek, kiełbasy). W cztery⁸³ z 10 dni w menu ujęto potrawy zawierające m.in. golonko wieprzowe, parówki, kiełbasę śląską, karkówkę.

(akta kontroli tom III str. 158, 163-171)

Dyrektor wyjaśniła, że niespełnienie w jadłospisie wymagań Rekomendacji dla szkół i przedszkoli w podanych przykładach, było efektem m.in. stale rosnącej liczby serwowanych posiłków i wynikającym z tego natłokiem pracy lub przeoczeniem.

(akta kontroli tom III str. 326-328)

5. W Zespole Szkół w automatach vendingowych uczniowie mieli możliwość zakupu żywności, która nie spełniała wymagań rozporządzenia *w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty*. Przeprowadzona na zlecenie NIK⁸⁴, kontrola PSSE w Rzeszowie wykazała, że cztery⁸⁵ z 18 asortymentów żywności znajdujących się w automatach vendingowych na terenie Zespołu Szkół nie spełniało wymagań ww. rozporządzenia. W automatach znajdowały się: napoje niegazowane zawierające cukier lub syrop glukozowo-fruktozowy oraz ciasteczka zbożowe zawierające od 14g do 16g tłuszczu w 100g produktu, co stanowiło naruszenie odpowiednio §1 ust. 1 pkt 17 i §1 ust. 2 pkt. 2 tego rozporządzenia. W umowach na najem części nieruchomości w celu ustawienia automatów nie zabezpieczono właściwie interesu Szkoły - nie wprowadzono zapisów dotyczących nakładania kar umownych za nieprzestrzeganie

⁷⁵ W podwieczorku nie było uwzględnionego owocu ani warzywa.

⁷⁶ Produkt mleczny znajdował się tylko w śniadaniu.

⁷⁷ Tj.: pieczywo żytnie, razowe, graham, płatki zbożowe np. owsiane, gryczane, makaron pełnoziarnisty, ryż brązowy.

⁷⁸ Tj.: 20 luty 2024 r., 23 luty 2024 r., 29 luty 2024 r.

⁷⁹ W dniu 21 lutego 2024 r.

⁸⁰ Np. jogurt naturalny, kefir.

⁸¹ W dniu 1 marca 2024 r.

⁸² W dniach: 23 luty 2024 r., 26 luty 2024 r., 28 luty 2024 r., 1 marca 2024 r.

⁸³ W dniach: 19 luty 2024 r., 21 luty 2024 r., 26 luty 2024 r., 29 luty 2024 r.

⁸⁴ Na podstawie art. 12 pkt 3 ustawy o NIK.

⁸⁵ W tym: ciasteczka zbożowe z morelą, z jagodami i kakaowe oraz napój niegazowany typu Ice Tea.

przepisów rozporządzenia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty. Również sprawowany w Zespole Szkół nadzór w zakresie dostępnego asortymentu artykułów spożywczych w automatach vendingowych był nieskuteczny.

Dyrektor wyjaśniła, że *niejednokrotnie w takich sytuacjach telefonicznie informowałam właściciela o konieczności wymiany produktu niespełniającego ww. wymagań lub jego usunięcia. Również w tym dniu przeprowadziłam taką rozmowę telefoniczną z właścicielem i poprosiłam o ich usunięcie i dostarczanie wyłącznie środków spożywczych objętych grupami środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży.*

Ponadto wyjaśniła, że w kolejnej umowie będzie zawarty zapis mówiący o nałożeniu kary umownej za nieprzestrzeganie wymagań rozporządzenia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach oświaty.

(akta kontroli: tom I str. 276-279, tom III str. 296-299)

6. W Zespole Szkół nie zapewniono przedszkolakom i uczniom nieograniczonego dostępu do wody pitnej. W Szkole nie było urządzeń dystrybuujących wodę do picia z wodociągów (w tym: dystrybutorów i fontann wody pitnej). Nie informowano rodziców o zdatności do spożycia wody z wodociągu, z którego zaopatrywano Szkołę i Przedszkole. Informacje o jej zdatności do spożycia zamieszczono na tablicach ogłoszeń dopiero w trakcie trwania kontroli NIK. Rodzice dzieci uczęszczających do Przedszkola przynosili im codziennie wodę w bidonach/butelkach.

NIK stoi na stanowisku, że zapewnienie dostępu do wody pitnej dla przedszkolaków i uczniów powinno stanowić niezbędny element organizacji żywienia w jednostkach systemu oświaty, w celu ułatwienia zapewnienia odpowiedniego nawodnienia organizmu dzieci i młodzieży. Odpowiednie nawodnienie ma kluczowe znaczenia dla rozwoju dzieci oraz utrzymania ich zdolności poznawczych w procesie nauczania.

Dyrektor wyjaśniła, że *w latach 2020-2024 w Przedszkolu i w Szkole dostępna była woda zdalna do picia z wodociągu, jednakże praktykowaliśmy przygotowywanie kompotu dla dzieci w Przedszkolu przez kuchnię, i czasem dzieci otrzymywały wodę na dolewkę do bidonów, natomiast rodzice praktykowali dawanie dzieciom wody w bidonach przynoszonych z domu. Informacja o zdatności do picia wody z wodociągu nie była przekazywana rodzicom dzieci ze względu brak informacji o takim obowiązku.*

(akta kontroli: tom I str. 215-227, 377-380, tom III str. 301-310)

Ponadto, wyjaśniła, że *w okresie objętym kontrolą występowano do organu prowadzącego w celu pomocy, współpracy w zakresie zapewnienia nieograniczonego dostępu do wody pitnej, jednakże nie występowano pisemnie. Niejednokrotnie pytałam ustnie w Gminie czy jest możliwość zapewnienia wody pitnej w butelkach lub w dystrybutorach z wodą, jednakże w odpowiedzi informowano, że nie ma środków w budżecie na ten cel. W Szkole woda pitna była dostępna w kranie, jednakże przeczocono wywieszenie informacji o przydatności jej do spożycia. Woda była również dostępna w automatach vendingowych oraz dzieci przynosiły bidony bądź butelki z wodą.*

(akta kontroli: tom III str. 311-312)

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK w latach 2020-2024 (do 31 marca 2024 r.) w Zespole Szkół prawidłowo i rzetelnie realizowano edukację w zakresie kształtowania właściwych nawyków żywieniowych. Działania z tym związane prowadzono zgodnie z założeniami

podstawy programowej, programów wychowawczo-profilaktycznych oraz wytycznymi określonymi w zewnętrznych programach edukacyjnych.

Realne działania mające na celu przygotowanie i serwowanie posiłków zgodnych z zasadami zdrowego odżywiania nie były w pełni skuteczne. W badanym okresie nie określano zapotrzebowania na kaloryczność oraz kaloryczności potraw ujętych w jadłospisach, co uniemożliwiało stwierdzenie spełniania bądź nie wymogów energetycznych określonych w *Normie żywienia* dla danych grup wiekowych w zbiorowym żywieniu. Ponadto, w jednym dniu analizowanego dekadowego jadłospisu brakowało w podwieczorku porcji owoców lub warzyw, a w innym nie zapewniono co najmniej dwóch porcji mleka lub przetworów mlecznych, co było niezgodne z przepisami rozporządzenia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty. Jadłospis nie spełniał również Rekomendacji dla szkół i przedszkoli m.in. w zakresie niestosowania tłustych i wysoko przetworzonych produktów mięsnych oraz serwowania wyłącznie produktów mlecznych bez dodatku cukru.

W ocenie NIK - podejmowane przez Zespół Szkół działania w celu zapewnienia na terenie placówki sprzedaży produktów zgodnych z zasadami zdrowego żywienia były nieskuteczne. Do żadnej z umów, zawartych z podmiotem zewnętrznym świadczącym sprzedaż produktów spożywczych będącym właścicielem aparatów vendingowych, nie wprowadzono zapisów gwarantujących sprzedaż przez ten podmiot wyłącznie produktów zgodnych z wymogami rozporządzenia w sprawie żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty. Ustalono, że w aparatach vendingowych były dostępne produkty niespełniające wymogów określonych w ww. rozporządzeniu.

NIK wskazuje, iż w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży zasadnym byłoby zapewnienie nieograniczonego dostępu do wody pitnej.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Dostosowanie zapisów dotyczących organizacji żywienia w dokumentach wewnętrznych do faktycznie występujących potrzeb.
2. Wprowadzanie zmian stawek za wyżywienie w Przedszkolu zgodnie z przyjętymi regulacjami.
3. Prowadzenie rejestru skarg i wniosków.
4. Dokonywanie aktualizacji jadłospisów zgodnie ze zmianami w zakresie serwowanych posiłków.
5. Zapewnienie serwowania posiłków spełniających *Normę żywienia* w zakresie kaloryczności, zgodnie z zasadami zbiorowego żywienia.
6. Serwowanie posiłków spełniających wszystkie wymogi rozporządzenia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty.
7. Podjęcie działań celem dostosowania serwowanych posiłków do wytycznych zawartych w Rekomendacjach dla szkół i przedszkoli.
8. Podjęcie działań celem zapewnienia na terenie Szkoły dostępu wyłącznie do artykułów spożywczych spełniających wymagania rozporządzenia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty.
9. Podjęcie działań w celu zapewnienia nieograniczonego dostępu do wody pitnej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 8 lipca 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Stefan Gados

Kontroler
Agnieszka Pomykała
Specjalista kontroli państwowej

/-/

z up.
p.o. Wicedyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Rzeszowie
/-/

Stanisław Jarzyna